

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mihalik Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a Daniné dr. Égető Mária jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága alperes ellen vámügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. február 26. napján kelt 16.K.22.261/2009/12. számú ítélete ellen az alperes által 13. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 16.K.22.261/2009/12. számú ítéletét - részben eltérő indokolással - hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Vám- és Pénzügyőri Hivatalnál 2008. decemberében, 2009. január és február hónapban 13 esetben kezdeményeztek árutovábbítási eljárást, amelyhez vámbiztosítékként a felperes által kibocsátott TC32 egyedi garanciajegyeket nyújtották be, ezeken főkötelezettként egy román gazdálkodó, a gazdasági társaság (a továbbiakban: főkötelezett) került feltüntetésére. Az árutovábbítási eljárások nem fejeződtek be, mert az áruk nem érkeztek meg a rendeltetési vámhivatalhoz, ezért a vámhatóság a főkötelezett terhére - vámáru jogellenes elvonása miatt - összesen 28.005.250 Ft vámterhet szabott ki.

A főkötelezett határidőben nem tett eleget fizetési kötelezettségének, ezért az első fokon eljáró vámhivatal 2009. július 1-jén 13 db fizetési felszólítást bocsátott ki a felperes felé, amelyekben kötelezte mindösszesen 28.005.250 Ft vámtartozás megfizetésére.

A felperes fellebbezése alapján eljáró alperes a 2009. szeptember 17. napján hozott 18.636-1/2009. számú határozatában az elsőfokú határozatokat (a fizetési felszólításokat) helybenhagyta. Érdemi döntését a Közöségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK Tanácsi rendelet (a továbbiakban: Vámkódex) 92. cikk (1) bekezdésében, 203. és 213. cikkeiben, és a Közöségi Vámkódex végrehajtásáról szóló 2454/93/EGK Bizottsági rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 450.c cikkében foglaltakra alapította. Határozatában megállapította, hogy a felperes a TC32 Egyedi garanciajegyeket V.G. részére értékesítette, aki magát a Kft. meghatalmazottjaként tüntette fel, de erre vonatkozó meghatalmazást vagy megbízást nem csatolt, és olyan Kft. bélyegző lenyomatával ellátott keret felhasználási szerződést nyújtott be a felpereshez, amelyen nem szerepelt cégszerű aláírás, a Kft. nem is ismerte V. G.-t, tőle, illetve a felperestől nem vett át garanciajegyeket, az árutovábbítási eljárásokban nem vett részt, és nem állt kapcsolatban a főkötelezettel sem. A felperes nem közölte a vámhatósággal, hogy az általa értékesített garanciajegyek szabálytalan felhasználását, és megszegte vámügynökségi szabályzatát is, mert a garanciajegyeket úgy adta át, hogy azokon nem töltötte ki a főkötelezeti rovatot. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az árutovábbítási eljárások közül 11 befejeződött volna, és arra is, hogy az okmányokon nincs feltüntetve a garancia fajtája, száma, kibocsátója, illetve ezek közül négy nem is került felhasználásra. Az a tény, hogy az árutovábbítási eljárásokban az okmányokon főkötelezettként a cég szerepel, nem befolyásolja a felperes kezeskénti fizetési kötelezettségét, mivel a garanciajegyek továbbadásra kerültek a cég részére, aki azokat felhasználta. A felperes, aki a TC32 garanciajegyek értékesítésével kezességet vállalt az ezekkel biztosított szállítmányokra, egyetemlegesen felelős a vámáru jogellenes elvonásából eredő vámtartozásért.

A felperes keresetében az alperes határozatának hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú határozatokra is kiterjedően. Jogi álláspontja szerint az alperes nem tisztázta megfelelően a tényállást, megalapozatlan, és érdemben is jogszabálysértő döntéseket hozott, nem tett eleget a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 3.§ (2) bekezdés b) pontjában, 50.§ (1) bekezdésében, 72.§ (1) bekezdés e) pontjában, továbbá a közöségi árutovábbítási eljárás végrehajtásáról szóló 62/2006. (VI.29.) VPOP utasítás (a továbbiakban: Utasítás) 8.1 és 8.2 pontjaiban foglaltaknak. Kifejtette, hogy az árutovábbítást az indító vámhivatalnak meg kellett volna tagadnia. Hangsúlyozta, hogy az alperes eljárása nem felel meg a Vhr. 212. és 347. cikkeinek, 345. Cikk (1) - (3) bekezdéseinek sem, mivel ő nem a főkötelezettért vállalt kezességet, és az alperes négy esetben egyáltalán nem bizonyította a garanciajegyek felhasználását. Álláspontja szerint

az indító vámhivatalnak - ellenőrzési kötelezettségének teljesítése esetén - észlelnie kellett volna, hogy nem a főkötelezettért, hanem a Kft-ért vállalt kezességet. Kérte tanúként meghallgatni informatikai vezetőjét, és igazságügyi vámszakértő kirendelését arra nézve, hogy hogyan működik az NCTS rendszer, ki jogosult az abban rögzített adatok módosítására, hogyan kell vizsgálni a garanciajegyek érvényességét, mit kell ellenőriznie a vámhivatalnak az árutovábbítás engedélyezésekor, és előadta, hogy a 13 db árutovábbítási eljárást kísérő okmány közül négyen egyáltalán nem szerepel a garanciajegy száma, és a 4-es kód, ezeken biztosítéknyújtás alóli mentesség van feltüntetve.

A megyei bíróság eljárása során beszerezte a büntető ügy iratainak részét képező vámáru nyilatkozatokat, továbbá ezek mellékleteit, a felperes bizonyítási indítványainak nem adott helyt, de keresetét alaposnak találta, ezért az alperes határozatát -a fizetési felszólításokra is kiterjedő hatállyal- hatályon kívül helyezte. Jogi álláspontja a következő volt:

A Vhr. 50. számú mellékletének megfelelő kezességvállalási okmányok a felperes által kiállított TC32-es egyedi kezességi garanciajegyek voltak. Ezeknek egy mögöttes szerződésen, azaz a felperes, mint kezességvállaló és a főkötelezett között létre jött érvényes szerződéseken kellett volna alapulniuk, jelen ügyben azonban ilyenek a főkötelezett és a felperes, mint kezes között nem jöttek létre. Ezt igazolja az is, hogy az egyedi garanciajegyek kiadását követően a vámhatóság NCTS rendszerébe főkötelezettként a Kft-t jelölte meg, így a felperest nem lehet a vámeljáráásban fizetésre kötelezhető kezesnek tekinteni. Az alperes határozata emiatt a tényállás tisztázási kötelezettség megsértésével született és jogszabálysértő, nem felel meg a Ket. 50.§ (1) bekezdésében foglaltaknak.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte annak hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását.

Azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet nem felel meg a Vámkódex 4.cikk 12.) pontjában, 195. cikk (1) bekezdésében, a Vhr. 347. cikk (2) bekezdésében, 450.c cikkében, 50. és 54. számú mellékleteiben foglaltaknak, a megyei bíróság tévesen értelmezte a TC32 egyedi garanciajegyeket kibocsátó felperesi kezes felelősségére vonatkozó szabályokat. Kifejtette, hogy a garanciajegy bármely személy részére történő értékesítésével -objektív módon - bekövetkezik a kezes felelőssége, mert ezzel felvállalja annak kockázatát, hogy, ha az ő egyedi garanciajegyeinek felhasználásával elindított árutovábbítások lezáratlanok maradnak, és a mentesülése csak akkor következhet be, ha a vámhatóság a jogszabályban előírt értesítéseket elmulasztja, de ez utóbbira a perbeli esetben nem került sor. Hangsúlyozta, hogy a felperes még a saját szabályzatának előírásait is megszegve járt el.

A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Azzal érvelt, hogy a vámhatóság eljárása nem felelt meg az Utasítás 8.1 pont (5) bekezdés második mondatában, 8.2 pont (2) bekezdésében foglaltaknak, mivel a garanciajegy kiadásakor a Kft-t és annak VPID számát rögzítette, így ezeket csak a Kft. által indított árutovábbítási eljárásban lehetett volna felhasználni, ezért a vámhatóság jelen ügyben nem indíthatta volna el az árutovábbítási eljárást. Előadta, hogy a perbeli esetben az MCC hibaüzenetet küldött, ezért az alperes munkatársai mulasztottak, amikor ezt figyelmen kívül hagyták. Hivatkozott arra is, hogy négy árutovábbítási eljárás tekintetében az alperes eljárása sérti az Vhr. 38. számú melléklet 2 cím 52 rovatát és a Vhr. 212. cikkét. Kifejtette, hogy hozzájárulása nélkül használták fel más főkötelezett részére a garanciajegyeket, és ő - a Vhr. 345. Cikk (3) bekezdése értelmében - csak azzal az adóssal kerülhet egyetemleges fizetési kötelezettségbe, aki felé a garanciajegyeket kibocsátotta, a főkötelezett személye a kezes hozzájárulása nélkül nem változhat meg. A vámügynöki szabályzat megsértésének - ami nem jogszabály - azért nincs jelentősége, mert a vámhatóság kétséget kizáróan tudomást szerzett arról, hogy a garanciajegyeket nem az ezeket jogtalanul felhasználó főkötelezett részére bocsátotta ki. Sérelmezte, hogy az alperes felülvizsgálati eljárásban új tényekre és új bizonyítékokra is hivatkozott.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem alapos:

A felülvizsgálati eljárásban nincs helye bizonyítás felvételének a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésnek. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem által vitatott körben a rendelkezésére álló iratok alapján dönt (Pp. 275.§ (1) és (2) bekezdése, BH.2002. 29.).

A felperes felülvizsgálati kérelmet, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem nyújtott be, ezért és azért mert a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslat, ellenkérelemben nem vitathatja bizonyítási indítványainak elutasítását, a jogerős ítélet tényállását, és annak megállapításait, az ítéleti érdemi döntés jogalapját sem egészítheti ki. A Legfelsőbb Bíróságnak ezért a rendkívüli jogorvoslati eljárásban kizárólag abban a felülvizsgálati kérelemben felvetett kérdésben kellett döntenie, hogy a jelen ügyben irányadó tényállásra figyelemmel helyálló-e vagy sem az az alperesi jogi álláspont, mely szerint a felperes kezesi felelőssége az alperesi határozatban megjelölt szabályok értelmében azért következett be, mert „felvállalta annak kockázatát, hogy az ő egyedi garanciajegyei felhasználásával elindított árutovábbítási eljárások lezáratlanok maradnak”.

Az alperes - a felperes ellenkérelmében kifejtett érveléssel ellentétben - a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott olyan tényre, körülményre, bizonyítékra, amely a közigazgatási eljárás, továbbá a rendkívüli jogorvoslati eljárást megelőző alapeljárás során nem merült fel. A Legfelsőbb Bíróság ugyanis - a Pp. 275.§ (1) bekezdése alapján eljárva - a rendelkezésére álló iratok alapján a következőket állapította meg:

Az alperes bizonyította, hogy a perben vitatott valamennyi árutovábbítási eljáráshoz azokat a papír alapú TC32 egyedi garanciajegyeket használták fel, amelyeket a felperes 2008. novemberében, illetve (négy esetben) 2009. január hónapban értékesített V. G. részére. Dokumentumokkal igazolt tény az is, hogy a felperes nem töltötte ki a garanciajegyek előlapján a főkötelezett rovát, azt üresen hagyta, és V. G. részére - aki nem volt jogosult a Kft. nevében történő eljárásra - a PIN kódot is kiadta, és a vámhatóság informatikai rendszerében rögzítette a garanciajegyek kiadásának tényét, sorszámát, főkötelezettként pedig a Kft-t és VPID számát, amit utóbb sem változtatott meg. Az árutovábbítási eljárásokra 2008. december 2. napja és 2009. február 4. napja között került sor, amelyek szabályszerűen nem zárultak le, mivel a vámáruk nem érkeztek meg a rendeltetési vámhivatalhoz.

Az alperes iratszerűen és alappal állította azt is, hogy már a közigazgatási és a peres eljárás során is hivatkozott a garanciajegyeknek, a PIN kódnak más általi jogosulatlan felhasználására, arra, hogy a felperes köteles lett volna úgy értékesíteni a garanciajegyeket, hogy azok első oldalán - a Vhr. 5. számú mellékletének és belső szabályzatának megfelelően - beírja a főkötelezett nevét és címét. Ugyanakkor a felperes is helytállóan állította, hogy az alperes megszegte az Utasítást, mert az árutovábbítási eljárás megindításakor a főkötelezett személye nem egyezett meg a vámhatóság informatikai rendszerében rögzítettel.

A felek e körben kifejtett érvelése kapcsán rámutat a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a belső szabályzatok, utasítások a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. §-a értelmében nem jogszabályok, ezért ezek alapján a perbeli jogvita - figyelemmel a Pp. 339.§-ára, és a Ket. 109.§-ára - nem dönthető el. Mivel a perbeli jogvita közigazgatási, ezen belül is vámjogi, elbírálására nem a polgári jog, hanem csakis és kizárólag a vámjogi jogszabályi rendelkezések lehetnek az irányadók. Ezek értelmében pedig a vámjogi kezes felelőssége valóban objektív.

A Vámkódex 195. cikke és a Vhr. 345. cikk (3) bekezdése értelmében azonban a kezes csak azzal az adóssal kerül egyetemleges fizetési kötelezettségbe, aki számára a garanciajegyeket kibocsátotta, és

akiért a vámhatóság által is tudottan ilyen felelősséget vállalt, ezt támasztja alá az is, hogy a kezes „köteles az általa kibocsátott garanciajegyekre vonatkozóan minden kért adatot megadni a kezességnyújtó helye szerinti vámhivatalnak a vámhatóság által meghatározott módon”. (Vhr. 347. cikk (2) bekezdése)

A perbeli esetben azonban - az előzőekben rögzített tényállásra figyelemmel - az állapítható meg, hogy a felperes a perben vitatott árutovábbítási eljárások vámokmányokon szereplő főkötelezettjéért semmilyen módon, az általa kibocsátott papír alapú garanciajegyeken sem vállalt kezességet, a vámhatóságnak sem e személyre vonatkozó adatokat adott meg. A vámhatóság továbbá figyelmen kívül hagyta az informatikai rendszere által garanciaellenőrzés során neki küldött hibaüzenetet, amelyből tudomást szerzett arról, hogy a felperes nem a főkötelezettért vállalt kezesi felelősséget, és tisztában volt azzal is, hogy a felperes ki felé bocsátotta ki a garanciajegyeket. Tekintettel arra, hogy a felperes írásbeli, papír alapú továbbá informatikai rendszerben is rögzített kezességvállalását nem módosította, és nem vonta vissza, és az alperes nem jelölt meg olyan jogszabályhelyet, amely a jelen konkrét ügyben fennálló tényállásra is objektív felelősséget kimondó szabályozást tartalmazna a keresettel támadott közigazgatási határozatok jogalap nélküliek.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - részben eltérő indokolással - mint érdemben jogszerű határozatot a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati perköltség megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárási illetékre vonatkozó ítéleti rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-ában foglaltakon alapul.

Budapest, 2011. április 14. napján

Dr. Lomnici Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Kárpáti Magdolna sk. előadó bíró, Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró